

Вважаємо, що дана пропозиція є навіть більш важливою, адже вона гарантує участь захисника не лише під час розгляду самого клопотання, а і до цього (з моменту звернення), тобто особа, відносно якої надійшло прохання від МКС, буде мати змогу проконсультуватись із захисником ще до того, як клопотання фактично буде розглядатись слідчим суддею.

Література:

1. Монастирська В. Ю. Повноваження адвоката при здійсненні видачі (екстрадиції) особи. *Юридична наука*. 2019. № 12 102. С. 370-379.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-59>

ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Магдій Сергій Михайлович

здобувач ПВНЗ «Університет сучасних знань»

м. Київ, Україна

Формування правового статусу органу публічної влади завжди пов'язане з визначенням його місця у системі державних органів, встановленням мети створення такого органу, закріпленням його завдань, функцій, повноважень, а також визначенням порядку взаємодії з іншими суб'єктами публічної адміністрації. У цьому контексті правовий статус органу державної влади має нормативний характер, оскільки він визначається виключно законами та іншими нормативно-правовими актами. Саме через систему нормативного закріплення визначаються межі діяльності органу, його компетенція, права та обов'язки, а також гарантії діяльності та відповідальність.

Правовий статус Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами формується насамперед на законодавчому рівні. Базовим нормативно-правовим актом, який визначає правовий статус Національного агентства, є Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII, який визначає правові та організаційні засади діяльності Національного агентства, його завдання, функції, повноваження та порядок діяльності [1].

Відповідно до зазначеного Закону, Національне агентство є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Таким чином, на законодавчому рівні визначено не лише правове становище Національного агентства як органу виконавчої влади, але й його спеціальний статус, який зумовлений особливим характером завдань і повноважень цього органу.

Положення Закону деталізуються у підзаконних нормативно-правових актах, зокрема у Положенні про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 613 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2025 року № 1467), яке визначає структуру Національного агентства, організацію його діяльності, основні завдання, функції та повноваження [2].

Нормативне закріплення правового статусу Національного агентства здійснюється також через інші нормативно-правові акти, які регулюють окремі напрями його діяльності, зокрема порядок взаємодії з правоохоронними органами, порядок ведення реєстрів, порядок здійснення управління активами, порядок відбору управителів активами тощо. Наприклад, важливе значення для визначення повноважень Національного агентства має наказ «Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів» від 20 жовтня 2017 року № 115/197-о/297/586/869/857, який регламентує порядок інформаційної взаємодії Національного агентства з правоохоронними органами та іноземними компетентними органами [3].

Водночас правовий статус Національного агентства формується не лише на рівні національного законодавства, але й під впливом міжнародних правових актів, які передбачають створення спеціалізованих органів з розшуку та управління активами, одержаними злочинним шляхом. Зокрема, одним із ключових міжнародних документів у цій сфері є Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року, яка передбачає обов'язок держав створювати ефективні механізми виявлення, арешту, конфіскації та повернення активів, одержаних злочинним шляхом [4].

Крім того, важливе значення має Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму 2005 року, яка передбачає необхідність створення державами спеціальних органів або

механізмів, уповноважених здійснювати розшук активів та управління арештованим майном [5].

Необхідність створення ефективної системи розшуку та управління активами також передбачена Рекомендаціями Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF), які передбачають, що держави повинні забезпечити можливість виявлення, замороження, арешту та конфіскації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також створити механізми управління таким майном [6].

Важливим міжнародним правовим актом у цій сфері є також Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/42/ЄС про замороження та конфіскацію засобів і доходів від злочинної діяльності в Європейському Союзі, яка передбачає створення державами-членами спеціалізованих органів з управління арештованими активами з метою запобігання втраті їх економічної вартості [7].

Таким чином, створення Національного агентства та визначення його правового статусу зумовлено не лише внутрішніми потребами держави щодо забезпечення ефективного кримінального провадження та повернення активів, одержаних злочинним шляхом, але й міжнародними зобов'язаннями України у сфері протидії корупції та відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.

Отже, правовий статус Національного агентства має комплексний характер і формується на основі норм національного законодавства та міжнародних правових актів, що визначають необхідність створення спеціалізованих органів з виявлення, розшуку та управління активами. Саме нормативне закріплення мети діяльності, завдань, функцій, повноважень, прав та обов'язків Національного агентства визначає його місце у системі органів публічної влади та забезпечує можливість реалізації державної політики у сфері повернення активів, одержаних злочинним шляхом.

Отже, адміністративно-правовий статус Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами – це визначена нормами адміністративного та іншого публічного законодавства система завдань, функцій, повноважень, прав, обов'язків, гарантій діяльності та юридичної відповідальності Національного агентства, що визначають його місце у системі органів публічної влади та забезпечують реалізацію державної політики у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

До основних ознак адміністративно-правового статусу Національного агентства доцільно віднести:

– нормативне закріплення його статусу у законодавстві.
Адміністративно-правовий статус Національного агентства

визначається насамперед на рівні законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, що встановлюють мету створення цього органу, його завдання, функції, повноваження, порядок організації діяльності та взаємодії з іншими органами державної влади. Нормативне закріплення статусу означає, що правове становище Національного агентства, на відміну від інших суб'єктів права, визначається не довільно, а виключно нормами права, що забезпечує стабільність його правового становища та визначеність компетенції;

– спеціальний характер правосуб'єктності. Національне агентство є спеціальним суб'єктом адміністративного права, оскільки його правосуб'єктність має цільовий характер і пов'язана з виконанням конкретних державних функцій у сфері виявлення, розшуку та управління активами. На відміну від органів загальної компетенції, Національне агентство наділене спеціальною правосуб'єктністю, що обмежується сферою його діяльності та визначається спеціальним законом;

– наявність владних повноважень. Однією з ключових ознак адміністративно-правового статусу Національного агентства є наділення його владними повноваженнями, що проявляється у праві приймати обов'язкові до виконання рішення у межах своєї компетенції, здійснювати управління арештованими активами, звертатися до суду, вимагати надання інформації від органів державної влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Наявність владних повноважень свідчить про те, що Національне агентство є суб'єктом владних управлінських відносин;

– функціональну спрямованість діяльності. Адміністративно-правовий статус Національного агентства визначається через функції, які воно виконує. Основними функціями Національного агентства є здійснення заходів з виявлення та розшуку активів, управління активами, на які накладено арешт, організація реалізації таких активів, ведення відповідних реєстрів, а також здійснення міжнародного співробітництва у сфері розшуку активів. Саме функції визначають зміст діяльності Національного агентства та обумовлюють його компетенцію;

– міжвідомчий характер взаємодії з іншими органами. Особливістю адміністративно-правового статусу Національного агентства є те, що воно здійснює свої повноваження у тісній взаємодії з органами досудового розслідування, прокуратури, судами, органами державної влади та органами іноземних держав. Така взаємодія має міжвідомчий характер і проявляється в інформаційному обміні, виконанні запитів щодо розшуку активів, передачі активів в управління та здійсненні міжнародного співробітництва;

– наявність визначеної компетенції у сфері розшуку та управління активами. Компетенція Національного агентства має чітко визначений спеціальний характер і поширюється на сферу виявлення, розшуку та управління активами, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні. Це означає, що Національне агентство не є органом досудового розслідування або органом прокуратури, а виконує спеціалізовані функції, пов'язані з розшуком активів та організацією їх управління;

– підконтрольність і підзвітність у межах, визначених законом. Національне агентство як орган виконавчої влади не є повністю автономним у своїй діяльності та перебуває під контролем і у межах підзвітності, визначених законодавством. Зокрема, діяльність Національного агентства підконтрольна Кабінету Міністрів України, а також підлягає парламентському контролю, фінансовому контролю та іншим видам державного контролю, що забезпечує законність та прозорість його діяльності;

– наявність юридичної відповідальності за результати діяльності. Як суб'єкт публічної влади Національне агентство та його посадові особи несуть юридичну відповідальність за прийняті рішення, дії або бездіяльність. Юридична відповідальність може наставати у дисциплінарній, адміністративній, цивільно-правовій або кримінальній формах у разі порушення законодавства, перевищення повноважень або неналежного виконання покладених на орган функцій. Наявність юридичної відповідальності є важливою гарантією законності діяльності Національного агентства..

Таким чином, адміністративно-правовий статус Національного агентства є різновидом спеціального адміністративно-правового статусу органу публічної влади, який характеризується особливим предметом діяльності, спеціальними повноваженнями та міжвідомчим характером взаємодії з органами досудового розслідування, прокуратури та суду. Це зумовлює необхідність подальшого детального аналізу елементів адміністративно-правового статусу Національного агентства, зокрема його завдань, функцій, повноважень та порядку їх реалізації.

Література:

1. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19>

2. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами: постанова

Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 613. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/613-2018-п>

3. Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: наказ Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20 жовтня 2017 року № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17>

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

5. Конвенція Ради Європи 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948

6. FATF Recommendations. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html>

7. Directive 2014/42/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0042>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-60>

ПОНЯТТЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ, ЯКИМИ РЕГУЛЮЄТЬСЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ

Гудима Олександр Петрович

здобувач ВПНЗ «Університет сучасних знань»

м. Київ, Україна

Нормативно-правове регулювання сільськогосподарської діяльності в умовах особливого періоду доцільно розглядати крізь призму адміністративно-правового впливу держави на аграрну сферу. Систему нормативно-правових актів, якими регулюється сільськогосподарська діяльність в умовах особливого періоду, доцільно розглядати як багаторівневу та таку, що охоплює акти міжнародного, загальнодержавного і локального характеру. Її основу становлять міжнародні акти, законодавчі акти, що визначають правовий режим воєнного стану, мобілізаційної підготовки, засади державної аграрної політики, правовий режим земель, організацію фермерських